

MIESIĘCZNIK KIEROWNICZEJ KADRY OŚWIATOWEJ

DYREKTOR SZKOŁY

NR

9

[369]

WRZESIEŃ
2024

Niezbędnik Dyrektora

Standardy ochrony małoletnich

s. 65–77

Co w prawie piszczy

Wrześniowe zmiany w prawie

s. 20

**Nowe
technologie**

AI w unijnych regulacjach

s. 41

**Dla prenumeratorów:
GAZETKA DLA RODZICÓW
i KALENDARZ BIURKOWY**

**Super
DYREKTOR SZKOŁY**

**Super
DYREKTOR PRZEDSZKOLA**

**XI konkurs Super Dyrektor
Zgłoś swoich kandydatów**

Wolters Kluwer

www.superdyrektor.pl

Prenumerata „Dyrektora Szkoły” to **dodatkowe korzyści**

**Akademia
Dyrektora Szkoły
online**

**dostęp do numerów
archiwalnych
w e-prenumeracie**

**gwarancja
najniższej ceny**

Akademia Dyrektora Szkoły online to 6 szkoleń.

W ich trakcie nasi eksperci wyjaśnią Ci wszystkie ważne zmiany prawne

→ szkolenia online
w ciągu całego roku
szkolnego

→ tematy dotyczą
zmian, które wpływają
na pracę dyrektorów

→ dodatkowe
materiały

Prenumerujesz Dyrektora Szkoły?

Zapisz się do Akademii Dyrektora Szkoły online:

● www.profinfo.pl/adso

Wolters Kluwer

Polityka edukacyjna

Projekt profilu absolwenta

Aleksandra Korczak

Już samo słowo „reforma” w środowisku szkolnym wzbudza popłoch. Jesteśmy w trakcie osuwania się ze zmianami, a na horyzoncie widać kolejne, i to o wiele większe niż modyfikacja podstawy programowej. Jak reformować polską oświatę, by ten proces był jak najmniej chaotyczny, a jak najbardziej przyjazny gronom pedagogicznym i ich podopiecznym? Kto przygotowuje grunt pod kolejną reformę edukacji i jakie działania podjęto dotychczas w tym kierunku? **s. 10**

Co w prawie piszczy

Ustawa o ochronie sygnalistów

Katarzyna Abramowicz,
Ludmiła Wojtkowiak

Polska jako przedostatnie państwo zakończyła proces transpozycji do prawa krajowego dyrektywy Unii Europejskiej dotyczącej zgłaszania nieprawidłowości. Ustawa z 14.06.2024 r. o ochronie sygnalistów (Dz.U. poz. 928) zacznie obowiązywać 25 września, podmioty zobowiązane mają zatem niewiele czasu, by wdrożyć jej postanowienia. Bo choć o sygnalistach jest już głośno od jakiegoś czasu, niewiele placówek podjęło wcześniejsze przygotowania. **s. 32**

Pracownia pedagogiczna

Rozmowa o przemocy

Tomasz Garstka

Różne formy przemocy wobec dzieci i młodzieży, zarówno ze strony rówieśników, jak i dorosłych, są poważnym problemem społecznym. Współpraca między szkołą i rodzicami, której bazą jest dobro uczniów, pozwala podjąć działania profilaktyczne, rozpoznawać sygnały i w razie potrzeby możliwie szybko interweniować. W *Materiałach dla nauczycieli* autor omawia zasady i konkretne wskazówki do wykorzystania podczas spotkań z rodzicami. **s. 53**

Szanowni Państwo

Kolejny rok szkolny wita nas nowymi rozwiązaniami prawnymi i to zarówno dotyczącymi bezpośrednio oświaty (szczegółowo omawiają je w artykułach Monika Sewastianowicz i Bogusława Wojtczak, a swoje stanowisko w sprawie kierunków i sposobów przygotowywania zmian w edukacji przedstawiają dr Aleksandra Korczak i Jarosław Kordziński), jak i tymi, które mają wymiar bardziej powszechny i dotyczą również innych branż. Do 15 sierpnia instytucje związane z kształceniem lub opieką nad dziećmi miały obowiązek opracować i wdrożyć standardy ochrony małoletnich, zaś pracodawcy zatrudniający co najmniej 50 osób powinni do 24 września wprowadzić system mający na celu ochronę sygnalistów, czyli osób zgłaszających naruszenia prawa w kontekście związanym z pracą.

Pierwszemu z tych zagadnień poświęcamy wrześniowy *Niezbędnik* oraz *Materiały dla nauczycieli*. Natomiast ustawę o ochronie sygnalistów analizują Katarzyna Abramowicz i Ludmiła Wojtkowiak, zaś dr Danuta Elsner w *Materiałach dla dyrektorów* zwraca uwagę na pozaprawne aspekty nowych przepisów: dynamikę interakcji społecznych, pojawiających się emocji oraz zachowań osób uczestniczących bezpośrednio i pośrednio w załatwianiu zgłoszonej nieprawidłowości.

Do tematów tych będziemy wracać nie tylko na łamach „Dyrektora Szkoły”, ale również podczas Kongresu Edukacja i Rozwój, którego XI edycja odbędzie się w dniach 21–22 października w hotelu Windsor w Jachrance pod Warszawą. Udział w tym wydarzeniu to okazja do wzbogacenia wiedzy z zakresu zarządzania oświatą i spojrzenia z różnych perspektyw na pojawiające się zmiany, a także celebrowania Dnia Dyrektora Szkoły i Dyrektora Przedszkola oraz jubileuszu 30-lecia naszego czasopisma. Ponadto tradycyjnie na uroczystej Gali ogłosimy wyniki XI edycji Ogólnopolskiego Konkursu Super Dyrektor w kategorii Przedszkole i Szkoła. Kandydatów (którzy mają co najmniej trzyletni staż pracy na stanowisku dyrektora w danej placówce) można zgłaszać za pośrednictwem strony internetowej www.SuperDyrektor.pl już tylko do 13 września.

Pozaprawne aspekty nowych przepisów

Małgorzata Pomianowska

redaktor naczelna miesięcznika „Dyrektor Szkoły”

Aktualności

- 6 Dyrektorze pamiętaj o...
- 6 Zmiany na egzaminach
- 6 Nauka pierwszej pomocy z WOŚP
- 7 Szukamy Super Dyrektorów!
- 7 Tylko jedna lekcja religii od 2025 r.
- 7 Wizerunek dziecka w internecie
- 7 Nagroda im. Ireny Sendlerowej
- 8 Wytyczne do standardów ochrony małoletnich
- 8 Akcja promująca czytanie książek
- 8 Zaproszenie na Kongres Tutoringu
- 9 Circular Week 2024
- 9 25-lecie szkoły w Nowym Folwarku
- 9 Polskie sukcesy na olimpiadach przedmiotowych
- 9 Kalendarium zmian prawnych

Polityka edukacyjna

- 10 Projekt profilu absolwenta
Aleksandra Korczak
- 13 Zmiana szkoły bez reformy
Jarosław Kordziński

Barwy zarządzania

- 16 Docenianie cudzego czasu
Danuta Elsner

Co w prawie piszczy

- 20 Wrześniowe zmiany w prawie
Monika Sewastianowicz
- 24 Zmiany ramówek i programów
Bogusława Wojtczak
- 30 Stara i nowa ścieżka awansu
Sylvia Łukasik-Gębska
- 32 Ustawa o ochronie sygnalistów
*Katarzyna Abramowicz,
Ludmiła Wojtkowiak*
- 37 Materiały dla dyrektorów
Sygnaliści w praktyce
Danuta Elsner

Nowe technologie

- 41 AI w unijnych regulacjach
Katarzyna Polak

Wczesna edukacja

- 46 „Trudne” dziecko w grupie
Agnieszka Pomianowska

Pracownia pedagogiczna

- 49 Ocenianie uczenia się
Bolesław Niemierko
- 53 Materiały dla nauczycieli
Rozmowa o przemocy
Tomasz Garstka

Inspiracje dyrektora

- 58 Wiedza o seksualności
- 59 Porozmawiajmy o poprawnej polszczyźnie
- 59 Osobowość edukacji – Dominik Kuc
- 60 Wsparcie nauczycieli
- 60 Do przeczytania, zobaczenia, posłuchania...
- 61 Lęk matematyczny

Kuluary oświaty

- 62 Wieści gminne
A cóż tam Panie słyhać w... Organie?
- 64 Subiektywnie o edukacji
Co dalej ze STEAM?
Marcin Dębiński

Niezbędnik Dyrektora

- Standardy ochrony małoletnich
- 66 Wdrażanie standardów ochrony
Emilia Lipiec-Kuzańska
- 70 Przykład szkolnych standardów
Paulina Mastowska

Konkurs Super Dyrektor Szkoły Super Dyrektor Przedszkola

Super
DYREKTOR SZKOŁY

Super
DYREKTOR PRZEDSZKOLA

✓ **Czy znasz liderów, którzy:**

- wprowadzają ciekawe pomysły,
- stosują nowoczesne metody,
- łączą profesjonalizm skutecznych menedżerów, wychowawców i nauczycieli?

✓ **Prześlij zgłoszenie do konkursu Super Dyrektor Szkoły lub Super Dyrektor Przedszkola.**

Zgłoszenia do XI edycji przyjmujemy
do 13 września 2024 roku

www.superdyrektor.pl

ORGANIZATOR

 Wolters Kluwer

PATRONI MEDIALNI

WYDZIAŁ KADRY NAUCZYCIELSKIEJ
DYREKTOR SZKOŁY

Prawo.pl

www.superdyrektor.pl

Dyrektorze

pamiętaj o...

2 września – rozpoczęcie rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych;
– wystanie potwierdzeń o przyjęciu uczniów z innych obwodów;
– złożenie dokumentacji przebiegu nauczania dla uczniów klas I.

3 września – sprawdzenie zaawidomienia Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych o wyznaczeniu, zmianie danych wskazanych w wyznaczeniu oraz odwołaniu inspektora ochrony danych;
– kontrola wdrożenia przepisów dotyczących ochrony danych osobowych.

4 września – monitorowanie wdrażania w placówce standardów ochrony małoletnich.

5 września – podanie do wiadomości zestawu podręczników lub materiałów edukacyjnych obowiązujących w danym roku szkolnym;
– złożenie deklaracji rozliczeniowych ZUS DRA (jednostki budżetowe i samorządowe zakłady budżetowe);
– dokonanie przeglądu warunków pracy z udziałem społecznego inspektora pracy;
– sprawdzenie realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego, kontrola księgi ewidencji uczniów i księgi uczniów.

6 września – zainaugurowanie spotkań z samorządem uczniowskim i omówienie zasad współpracy (termin ustala dyrektor szkoły).

9 września – przekazanie informacji (szkoły podstawowe i szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego) oraz informacji i wniosku (szkoły podstawowe prowadzone przez inne podmioty) w sprawie dotacji celowej na zapewnienie sfinansowania kosztu zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

Planowane jest przedłużenie o kolejne lata szkolne odstąpienia od warunku uzyskania 30% pkt z jednego wybranego przedmiotu dodatkowego na egzaminie maturalnym.

W chwili gdy zamykaliśmy ten numer „Dyrektora Szkoły”, trwały konsultacje publiczne i uzgodnienia projektu nowelizacji ustawy o systemie ustawy oraz niektórych innych ustaw (<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12387701>). Proponowane zmiany dotyczą m.in. egzaminów: ósmoklasisty, maturalnego i zawodowego.

Resort edukacji chce, by przez ten i następny rok szkolny nadal nie obowiązywał warunek uzyskania 30% pkt z przedmiotu dodatkowego na maturze, a na salę egzaminacyjną można było wnieść urządzenie monitorujące stan zdrowia zdającego, np. smartfon z aplikacją mierzącą poziom cukru. W przeprowadzaniu egzaminów zewnętrznych ma brać udział operator pracowni informatycznej odpowiedzialny za przygotowanie

sprzętu oraz egzaminator weryfikator – nowelizacja określa jego zadania, zwiększa mu też wynagrodzenie.

Inne kwestie podejmowane w nowelizacji ustawy o systemie oświaty to np. dopuszczanie przez dyrektora do użytku w szkole programów nauczania – wymagane będzie wyraźne zaznaczenie w nich treści wykraczających poza zakres ustalony w podstawie programowej. Podobny wymóg obejmie podręczniki, żeby uczeń wiedział, jaki zakres materiału jest ponadprogramowy. Natomiast w przypadku eksperymentów pedagogicznych organem wydającym zgodę ma być kurator oświaty, a nie minister edukacji.

Więcej na temat bieżących i planowanych zmian w prawie przeczytaj Państwo w artykule Moniki Sewastianowicz (s. 20).

Nauka pierwszej pomocy z WOŚP

Do podstawy programowej edukacji przyrodniczej w klasach I–III szkoły podstawowej dodany został wymóg znajomości podstawowych zasad udzielenia pierwszej pomocy, a w kolejnych klasach zajęcia o tej tematyce będą się odbywać również podczas zajęć z wychowawcą (uczniowie klasy VIII szkoły podstawowej oraz I ponadpodstawowej uczą się pierwszej pomocy na edukacji dla bezpieczeństwa).

Wiedzę przełożą dzieciom nauczyciele przeszkoleni dzięki współ-

pracy MEN z Wielką Orkiestrą Świątecznej Pomocy. – *Nasi instruktorzy, którzy od tych 18 lat jeżdżą po szkołach, będą szkolić nauczycieli. W każdej z blisko 14,7 tys. placówek zostanie tzw. mini-Anie (fantomy do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej – red.), a także podręczniki, które uczą m.in. stosowania pozycji bocznej ustalonej i innych ważnych umiejętności. Zadbamy też, by wszyscy nauczyciele mieli dostęp on-line do naszych lekcji* – zapowiedział Jurek Owsiak, szef Fundacji WOŚP.

Szukamy Super Dyrektorów!

Tylko do 13 września można zgłaszać kandydatów w konkursie Super Dyrektor w kategorii Przedszkole i Szkoła.

W tym roku po raz 11. wybierzemy liderów, którzy szukając nowych pomysłów i stosując pionierskie metody, łączą w swych działaniach profesjonalizm skutecznych menedżerów, wychowawców i nauczycieli.

Kandydatów mogą zgłaszać indywidualnie bądź grupowo m.in. pracownicy placówki oświatowej, uczniowie, rodzice, pracownicy organu prowadzącego bądź organu nadzoru pedagogicznego oraz przed-

stawiciele organizacji i instytucji. Zgłoszenia odbywają się tylko drogą elektroniczną przez stronę www.SuperDyrektor.pl.

Rozstrzygnięcie konkursu przebiega dwuetapowo. Najpierw Jury pod przewodnictwem dr Danuty Elsner wybierze osoby nominowane do tytułu Super Dyrektor, a następnie z tego grona Kapituła, na czele której stoi prof. Małgorzata Żytka, przyzna wyróżnienia i wyłoni zwycięzców. Wyniki zostaną ogłoszone 21 października na uroczystej Gali będącej elementem XI Kongresu Edukacja i Rozwój, do udziału w którym również gorąco Państwa zachęcamy (więcej informacji: www.kongres-edukacja.pl). ■

Tylko jedna lekcja religii od 2025 r.

Od dnia 1 września przedszkola i szkoły mają możliwość łączenia różnych oddziałów lub klas na lekcjach religii, a oceny z tego przedmiotu nie będą wliczane do średniej na świadectwie. Natomiast od przyszłego roku szkolnego liczba lekcji religii ma zostać zredukowana do jednej tygodniowo. W opinii resortu edukacji to rozsądny kompromis dostosowujący program nauczania do rzeczywistych potrzeb uczniów. Dzieci nie powinny mieć więcej godzin religii niż nauk przyrodniczych, a Kościół posiada zasoby, by dodatkowe lekcje organizować np. w salach katechetycznych. ■

Wizerunek dziecka w internecie

Urząd Ochrony Danych Osobowych udostępnił na swojej stronie internetowej poradnik *Wizerunek dziecka w internecie. Publikować czy nie?*, który powstał z myślą m.in. o placówkach oświatowych. Autorzy opisują, jakiej ochronie podlega wizerunek i jak poprawnie skonstruować zgodę na jego rozpowszechnianie, wymieniają listę potencjalnych ryzyk wiążących się z publikowaniem wizerunków dzieci w internecie, wyjaśniają pojęcia typu „sharenting” czy „troll parenting” oraz podpowiadają pytania, które warto sobie zadać przed udostępnianiem on-line treści z udziałem dzieci. ■

Nagroda im. Ireny Sendlerowej

Już tylko kilka dni Centrum Edukacji Obywatelskiej przyjmuje zgłoszenia kandydatur nauczycielek i nauczycieli w 18. edycji Nagrody im. Ireny Sendlerowej „Za naprawianie świata”. Można zgłosić siebie lub wytypować inną osobę. Celem Nagrody jest uhonorowanie osób inspirujących środowisko szkolne i lokalne do poznawania świata bez

NAGRODA
IM. IRENY SENDLEROWEJ
„ZA NAPRAWIANIE ŚWIATA”

uprzedzeń oraz w solidarności z tymi, którzy z różnych powodów traktowani są niesprawiedliwie, jak również docenienie nauczycieli, dzięki którym uczniowie mogą lepiej poznawać samych siebie, a co za tym idzie uczyć się empatii i szacunku wobec innych. Więcej informacji znajdą Państwo na stronie: www.sendler.ceo.org.pl. ■

Dyrektorze

pamiętaj o...

10 września – zapisanie na informatycznym nośniku danych stanowiących dziennik elektroniczny, według stanu na dzień zakończenia roku szkolnego lub semestru;
– poinformowanie uczniów o obowiązku przystąpienia do egzaminu zawodowego w danym roku szkolnym lub semestrze;
– złożenie miesięcznych sprawozdań budżetowych Rb-27S, Rb-28S (jednostki budżetowe).

11 września – zweryfikowanie, czy nauczyciele, którzy korzystają z prawa do wcześniejszej emerytury (art. 88a KN), posiadają zgodę kuratora oświaty na zatrudnienie w szkole, oraz zebranie oświadczeń o zawieszeniu (lub nie) prawa do emerytury, a jeżeli nie uległo zawieszeniu – o niezatrudnieniu w innej szkole.

13 września – złożenie deklaracji przystąpienia do egzaminu zawodowego (egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie) przez ucznia, absolwenta, osobę, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy;
– przyjmowanie wniosków o stypendium szkolne.

16 września – opracowanie oraz przedstawienie radzie pedagogicznej planu nadzoru pedagogicznego;
– przydzielenie mentora nauczycielom początkującym odbywającym przygotowanie do zawodu.

18 września – wystawienie oceny pracy nauczycielom początkującym i mianowanym, których stosunek pracy ustal z końcem roku szkolnego.

19 września – złożenie wniosku o zorganizowanie bądź rezygnacji z nauki języka mniejszości, nauki języka regionalnego i nauki własnej historii i kultury;
– zorganizowanie nauki języka mniejszości lub języka regionalnego na wniosek złożony przez rodziców albo pełnoletniego ucznia.

Dyrektorze

pamiętaj o...

20 września – wpłata pobranych zaliczek na podatek dochodowy od łącznej kwoty wypłat wynagrodzeń z tytułu umowy o pracę; – sporządzenie i przekazanie dyrektorowi okręgowej komisji egzaminacyjnej wykazu uczniów i absolwentów zamierzających przystąpić do egzaminu zawodowego (egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie).

23 września – wypłata świadczenia na start dla nauczycieli odbywających przygotowanie do zawodu nauczyciela.

25 września – podanie do wiadomości przez dyrektora szkoły publicznej, w której zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w pierwszym powszednim dniu lutego, informacji o:

- języku obcym, który jest językiem nauczania bądź drugim językiem nauczania w danej szkole, oddziale lub klasie: międzynarodowych albo dwujęzycznych,
- sporcie, w którym odbywa się szkolenie sportowe w danej szkole lub danym oddziale: mistrzostw sportowego albo sportowych,
- obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, z których oceny wymienione na świadectwie będą brane pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym do szkoły ponadpodstawowej.

26 września – przekazanie organowi właściwemu do spraw dotacji informacji o planowanej liczbie uczniów/wychowanków;

- ustalenie terminów dodatkowych dni wolnych od zajęć dydaktyczno-wychowawczych;
- przekazanie organowi prowadzącemu listy dzieci/uczniów zgłoszonych na naukę języka mniejszości lub języka regionalnego, jeżeli z powodu zbyt małej liczby zgłoszonych dzieci/uczniów bądź braku nauczyciela nie ma możliwości zorganizowania nauczania języka mniejszości lub języka regionalnego.

Wytyczne do standardów ochrony małoletnich

Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało wytyczne do standardów ochrony małoletnich, których wdrożenie jest obowiązkowe m.in. w placówkach oświatowych.

Wytyczne udostępnione na stronie www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/standarty-ochrony-maloletnich – wytyczne podzielono na części dotyczące różnych placówek, np. żłobków, przedszkoli, szkół czy hoteli, jak też zakresów tematycznych, np. ochrona dziecka w internecie, w obszarze sportu bądź dotycząca osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz cudzoziemców.

Wdrożenie standardów ochrony małoletnich to obowiązek wynikający z nowelizacji Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zwanej potocznie ustawą Kamilka z Częstochowy od imienia ośmiolatka, który zmarł w maju 2023 r. w wyniku długotrwałego

go maltretowania przez ojczyma. Dlatego opracowane przez resort sprawiedliwości standardy opisują, w jaki sposób rozpoznawać czynniki krzywdzenia dziecka i reagować na nie oraz określają procedury w przypadku, gdy zachodzi podejrzenie, że do takich czynów dochodzi. Każda placówka musi wyznaczyć osobę odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających dziecku oraz podejmowanie interwencji. Procedury obejmują też zasady bezpiecznych relacji pracowników placówki z dziećmi czy korzystania z internetu.

Więcej informacji na ten temat znajdą Państwo we wrześniowym *Niezbędniku* (s. 65). ■

Akcja promująca czytanie książek

„Czytam sobie z radością” to nowy program skierowany do nauczycieli klas I szkół podstawowych promujący czytanie dla przyjemności, tworzenie bibliotek klasowych oraz organizowanie stref czytania w salach i w szkole. Akcja jest realizowana w ramach programu Ratownicy Czytelnictwa. Pierwsze 1000 klas

otrzyma darmowy pakiet 30 książek z serii „Czytam sobie” i materiały edukacyjne. Zadaniem nauczycieli będzie zorganizowanie biblioteczki klasowej i aktywności czytelniczych w oparciu o otrzymany pakiet. Najciekawsze pomysły zostaną nagrodzone.

Więcej informacji na www.ratownicyczytelnictwa.pl oraz <https://czytamsobie.pl/>. Organizatorem jest Fundacja Powszechnego Czytania i wydawnictwo HarperCollins Polska/HarperKids. ■

Zaproszenie na Kongres Tutoringu

Collegium Wratislaviense zaprasza na XI Ogólnopolski Kongres Tutoringu, który odbędzie się w dniach 20–21 września we Wrocławiu pod hasłem: „Tutoring 2.0? Mistrzowie i maszyny w dążeniu do mądrości”. Podczas inspirujących wystąpień ekspertów, panelu dyskusyjnego, sesji metodą Open Space oraz warsztatów narzędziowych

uczestnicy zmiarzą się z pytaniami o inteligencję (naturalną i sztuczną), samoświadomość, mądrość, klasyczne wartości w kontekście zmian technologicznych, wyzwania w dobie AI i odporność psychiczną oraz z zagadnieniem projektowania narzędzi metodą design thinking. Więcej szczegółów: <https://edukacja.cw.edu.pl/kongres-tutoringu/>. ■